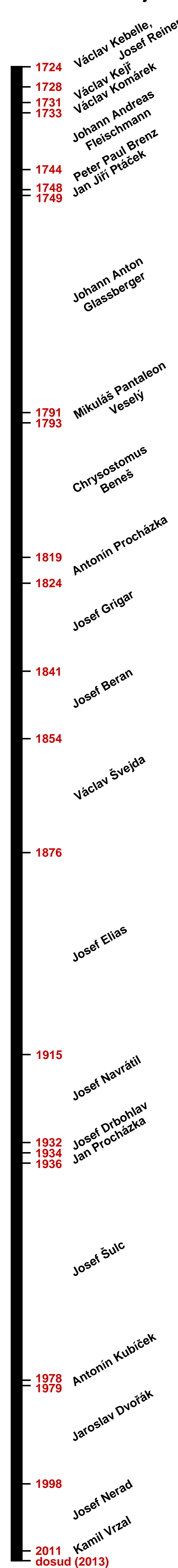

3. DUCHOVNÍ SPRÁVCI V SUDĚJOVĚ

Duchovní v Sudějově

Osobní děkan P. Josef Beran

* 17. 7. 1804 Koburg u Lanškrouna – † 4. 12. 1883 Nebovidy; v Sudějově 1841-1854

P. Berana si vybral jako svého kaplana jiná významná osobnost Kutnohorska té doby, osobní děkan P. Antonín Procházka, biskupský notář, vikář a školský dozorce kutnohorského okrsku. Ten sám sloužil nějakou dobu v Sudějově, ale jeho působení je spjato především s farností Nebovidy. Po odchodu P. Josefa Grigara na lépe zajištěné místo byl do Sudějova poslán P. Beran jako dočasný duchovní správce. Za jeho působení zde (pravděpodobně ve spolupráci s P. Procházkou) se vedla složitá jednání o statutu sudějovského duchovního (a zlepšení jeho bídných životních podmínek; více viz panel 4). Během této doby se P. Beran snažil postupně dát dohromady neradostnou situaci v Sudějově. Opravoval mnohdy totálně zchátralé objekty (např. kapličku nad studánkou musel nechat strhnout a znovu postavit) a pořizoval opisy chybějících klíčových písemností (chyběly díky nevyjasněnému právnímu statutu Sudějova a požáru v roce 1790, v pořádku byla jen část matrik). Založil také pečlivě novou pamětní knihu farnosti, která dnes představuje klíčový zdroj informací o historii Sudějova. V roce 1847 po ukončení jednání se stal prvním lokalistou v Sudějově, roku 1854 však odešel na faru do Nebovid, kde si ho vymínil za svého nástupce P. Procházka. Za své působení byl jmenován osobním děkanem a biskupským notářem. To, že kromě výrazného rozměru organizačního měl asi i velký rozměr lidský, lze vytušit i z toho, že při své sekundici (poslední veřejné mši sv.) v roce 1880 byl jmenován čestným občanem všech obcí sudějovské farnosti.

Osobní děkan P. Václav Švejda

* 12. 4. 1825 Korouhev u Poličky – † 4. 6. 1876 Sudějov; v Sudějově 1854-1876

P. Švejda přišel do Sudějova z pozice nebovidského kaplana po smrti P. Procházky. O jeho působení toho mnoho nevíme, ale zdá se, že byl všeobecně velmi oblíben. Postupně byl také vyznamenán od biskupa titulem osobního děkana, synodaliemi (právem účastnit se diecézních sněmů) a expositorem canonice (právem nosit kanovnícký oděv). Když zemřel, navrhlo sudějovské zastupitelstvo (a na věc též přispělo) jeho pohřbení v prostřední z ambitových kaplí. Samotného pohřbu se pak zúčastnilo na 16 kněží a obrovský zástup lidí z blízká i z daleka. Za jeho působení také došlo k povýšení sudějovské lokalie na faru a k jejímu definitivnímu osamostatnění.

P. Josef Elias

* 2. 3. 1849 Horažďovice – † 4. 3. 1919 Sudějov; v Sudějově (1872)-1876-1915(-1919)

P. Elias přišel do Sudějova v roce 1872 hned po vysvěcení jako tzv. kooperátor k farářům Švejdovi, jenž byl raněn mrtvicí (na jejíž následky čtyři roky na to zemřel). Jeho bratr byl komořím u arcivévody Františka Ferdinanda d'Este. Po smrti P. Švejdy byl P. Elias ustanoven za faráře navzdory odporu z mnoha různých míst (např. od některých starostů). Napjaté vztahy s místními i s prvním patronem (Theodorem Hrubým z Jelení) se nikdy příliš neurovnaly. Naopak velmi dobré vztahy měl časem P. Elias s významnými osobnostmi, které v té době jezdily do Sudějova na letní byt. Jednou z nich byl i dr. Nováček, ředitel Zemského archivu ve výslužbě a bývalý vychovatel Josefa Hrubého z Jelení, s nímž pojila P. Eliase záliba v historii. P. Elias významně navázal na úsilí P. Berana o excerpce historicky významných dokumentů týkajících se Sudějova a tamního poutního místa. V praktické rovině se P. Elias spoluzasadil o postavení silniční přípojky ze Sudějova k okresní silnici z Uhlířských Janovic do Zbraslavic (původně vedla přes Janovickou Lhotu) a zřízení pošty v Sudějově (přes svého příbuzného Viléma Eliase, c.k. poštovního komisaře). Vřelé vztahy měl také s místními dobrovolnými hasiči. V roce 1915 zažádal o pensionování a dožíval v Sudějově v letních bytech přistavěných při vile nadlesního Hlavizny č.p. 22.

P. Josef Navrátil

* 25. 5. 1883 Vršce u Kopidlno – † ?; v Sudějově 1915-1932

Po spíše intelektuálně a městyky založeném P. Eliasovi přišel do Sudějova prakticky založený, z vesnice pocházející P. Navrátil. Jako vlastenec (byť umírněný) oslavil vyhlášení republiky, a to i veřejnými slavnostmi. Jeho působení v Sudějově se vyznačuje především vyrovnáváním se se vznikem 1. republiky (citelný pokles příjmů následkem pozemkové reformy, viz panel 5), s proticírkevní agítací (při odštěpení Církve čsl. husitské) a čilým stavebním ruchem jak na faře (a farním hospodářství), tak i v poutním areálu. I on pokračoval v dobrých vztazích s obyvateli letních bytů v Sudějově a lidé jako ředitel železáren prof. Macháček či továrník Knotek významně přispěli na opravy poutního areálu. V té době se také podle projektu České křesťanské akademie prováděla generální oprava sudějovského kostela, jejíž náklady z největší části nesl patron Josef Hrubý z Jelení. V duchovní rovině P. Navrátil zasvětil celou farnost Nejsvětějšímu srdci Páně, k jehož účtce nechal upravit jeden z bočních oltářů v sudějovském kostele včetně pořízení nového obrazu. Za jeho působení také proběhly velkoryse pojaté oslavy 200. výročí od posvěcení kostela a od kanonizace Jana Nepomuckého.

P. Jan Procházka

* 19. 1. 1871 Starý Kamenec u Poličky – † 23. 3. 1943 Bruchsaale u Karlsruhe; v Sudějově 1935-1936 jako administrator excurrando

P. Jan Procházka se ve zdejších okolí zapsal do paměti především jako dlouholetý farář v Petrovích u Čestína, kde působil mezi lety 1904-1923. V té době se také přátelil s P. Josefem Eliasem, u nějž byl častým hostem. V letech 1923-1932 působil v Bystrém u Poličky a v té době zastával i politické funkce jako předseda okresní silniční a okresní finanční komise. Poté se vrátil už jako biskupský notář na Janovicko, konkrétně do Košic a od roku 1935 i do Sudějova. Za necelé dva roky administrace se zde stihl zapsat především organizací biřmování a generální visitace biskupa Mořice Píchy, biřmovanců tehdy bylo na 170 (poslední biřmování zde proběhlo roku 1914). V roce 1937 byl přeložen na své poslední působiště do Červených Janovic. Zde se ještě stihl činně zapojit do spolkového života dobrovolných hasičů, 29. 7. 1941 však byl zatčen gestapem. Nejprve byl držen v internačním klášteře v Zásnukách, ale 3. 3. 1942 byl odsouzen pro urážku Vůdce, pobuřující kázání a jako nepřítel německého národa a zemězrádce a odvezen do Německa. Zemřel v káznici v Bruchsaale na následky vyhladovění. V roce 1994 byla zemina z jeho hrobu převezena a uložena na hřbitově v Červených Janovicích.

P. Josef Šulc, vikář kutnohorský

* 29. 12. 1890 Dvůr Králové – † 27. 12. 1978 Kutná Hora; v Sudějově 1936 – 1977 (zároveň administrator excurrando v Košicích)

Před svým příchodem do Sudějova působil P. Šulc 18 let ve městech (Poděbrady, Česká Třebová, Ledeč n. Sázavou). Byl osobností se širokým záběrem zájmů (např. Orel, myslivost, sběr lidového umění, zejm. obrázků na skle), a tak se, dle svých slov, trochu obával svého ustanovení do malého Sudějova. Záhy si však místo zamiloval a mluvil o něm jako o „malých Karlových Varech“ (kvůli vodě a tehdejšímu panoramatu směrem od Žandova), našel si zde mnoho přátel a požíval velký všeobecný respekt. Za války (1941) uspořádal pod hlavičkou Okresní osvětové rady výstavu lidového umění a starožitností (jejímž byl hlavním zapůjčitelem). Výstavu na faře zhlédlo na půl druhého tisíce lidí a vyšly na ni pochvalné články v tehdejšímu tisku (její hlavní význam ale byl pochopitelně vlastenecký). Respekt k P. Šulcovi vedl i k jeho jednomyslnému zvolení předsedou revolučního Místního národního výboru.

Po komunistickém puči se stal osobou nepohodlnou a později byl i zatčen a vyslýchán policií, ale nakonec byl propuštěn. Od roku 1954 mu připadl tehdy nelehký úkol, stal se vikářem kutnohorského okrsku. Navzdory vztahu komunistického režimu k církvím a církevním památkám se mu podařilo s nemalým úsilím a obratností zajistit opravení všech kostelů v sudějovské farnosti a to mnohdy v rámci brigád místních družstev a průmyslových podniků. I ve vysokém věku sám pomáhal na opravách kostelů a staral se o svoji květinovou zahradu u fary. U P. Šulce bydleli do své smrti jeho starí rodiče. Pohřbil je v Rašovicích do hrobu, do něhož byl později sám uložen za přítomnosti 45 kněží, zemřev na prahu svých 88. narozenin po 42 letech služby farnosti sudějovské.

Osobní arciděkan P. Antonín Kubíček

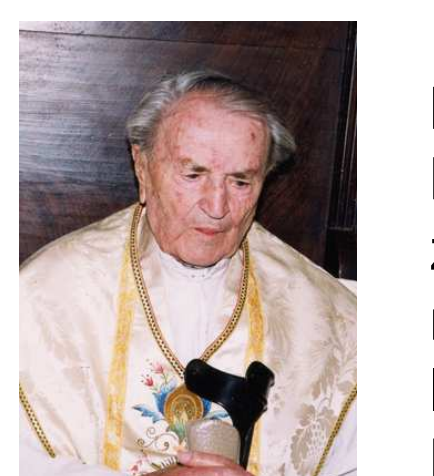
* 3. 5. 1912 Dolní Heřmanice u Lanškrouna – † 16. 8. 2010 Čestín; v Sudějově 1977 – 1978 (5 měsíců) jako administrator excurrando

P. Kubíček je především neodmyslitelně spjat s Čestínem, kde prožil ve službě více než 70 let a kde se mimo jiné stal také čestným občanem. Jeho vztah k Sudějovu byl spojen především s poutěmi, na nichž i několikrát měl hlavní kázání. Za jeho administrace v Sudějově již ve skutečnosti působil P. Jaroslav Dvořák, který čekal na státní souhlas k ustanovení. P. Kubíček byl znám především pro svoji schopnost oslovit a stručně vystihnout podstatu věci. Ta k nám stále promlouvá např. i na jedné straně A4 jeho zprávy o poměrech z roku 1985 nalezené v roce 2011 při opravě věže kostela v Čestíně v báni.

P. Jaroslav Dvořák, čestný kanovník Katedrální kapituly sv. Ducha v Hradci Králové

* 19. 5. 1913 Koblasko – † 20. 5. 2007 Koblasko; v Sudějově 1979 – 1998(-1999)

P. Dvořák, vrstevník P. Kubíčka, přišel v roce 1941 jako farář do nedalekých Solopisk. Z té doby také pochází jeho přátelství s P. Šulcem. V Sudějově býval častým hostem na faře a někdy sloužil mše sv. o pouti (později i bez státního souhlasu). V roce 1952 byl zatčen a ve vykonstruovaném procesu odsouzen k deseti letům vězení, které strávil v dolech v Jáchymově a ve Valticích. Po propuštění se nesměl vrátit do duchovní správy a pracoval jako dělník ve sklárnách Kavalír a v STS Uhl. Janovice, zároveň denně sloužil mše sv. v domově důchodců spravovaném šedými sestrami v Červeném Hrádku. Do Sudějova byl povolán z důvodu po smrti P. Šulce. Po předání moci v roce 1989 začal pomalu obnovovat tradici poutí a také zajišťovat kostely před dalším chátráním (zejména v Sudějově byly poškozovány klenby těžbou v nedalekém lomu). V roce 1993 byl za svou službu jmenován čestným kanovníkem. Po přepadení na začátku devadesátých let vděčně přijal nabídku řádové sestry Beatrix Badovské, která se o něj až do své smrti 1999 na faře starala. Poté se P. Dvořák vrátil na rodné Koblasko, ale dále občas vypomáhal při mších.

P. Josef Nerad

* 10. 8. 1947 Vyšehrad, Praha 2; v Sudějově 1998-2002 administrator in materialibus, 2003-2011 farář

P. Nerad mohl kvůli ministrování vystudovat SŠ strojní teprve po vyučení. Po přestěhování do Doubravčan pracoval na technických pozicích až do roku 1989, kdy se z něj po volbách nechtěně stal tajemník OÚ v Zásnukách. Začal též studovat teologii v Praze, již dokončil 1994 a o rok později byl vysvěcen na jáhna. Postupně byl jmenován hospodářským správcem více farností. Po dlouhých peripetiích byl vysvěcen na kněze na podzim r. 2002 a dostal za úkol provést sloučení farností do současné janovické farnosti. Navázal na snahu P. Dvořáka o obnovu poutí v Sudějově a zasloužil se rovněž o zařazení kostela sv. Anny do Programu záchrany architektonického dědictví MK ČR. V červenci 2011 byl poslán na uprázdněnou faru do Pečec.

Obr. 1 (vlevo): Pohřeb v Pivnisku (1971). Uprostřed P. Šulc.

Obr. 2 (uprostřed vlevo): Lidové misie v Sudějově vedené dominikány (duben 1945). Vpravo P. Šulc.

Obr. 3 (uprostřed vpravo): Primice P. Josefa Nerada (2002). Uprostřed P. Nerad, vpředu druhý zleva P. Kubíček, druhý zprava P. Dvořák.

Obr. 4 (vpravo): Uložení zeminy převezené z hrobu P. Procházky na hřbitově v Červených Janovicích (1994).